

Hodnocení Správná hračka vstoupilo do třetího desetiletí

V pátek 3. října 2014 byla na veletrhu FOR TOYS v Praze Letňanech slavnostně předána oprávnění užívat logo **Správná hračka**. Pravidelní čtenáři **Poradce** si vzpomenou na několik textů, v nichž jsme od září loňského roku o Správných hračkách psali. Projekt, u jehož zrodu stála mezi jinými i **Asociace předškolní výchovy**, se snažil nahradit činnost **Komenia**, které v roce 1993 ke všeobecné škodě zaniklo.

WALACHIA • Vlakové nádraží

PhDr. OSKAR BRŮŽA

Trvalo více než deset let, než se podařilo uvést ve známost jak projekt sám, tak i jeho nezaměnitelné zelené logo. Teprve v posledních letech se také podstatně zvýšila publicita projektu. Nejdříve ve spojení s Hračkobráním v Kamenici nad Lipou, kde od prvního ročníku 2006 byly oceněné hračky vystavovány. Dosud jen písemně dokumentovaný projekt je od té doby prováděn i reálným uchováním hraček v muzejní sbírce. To umožňuje sledovat nejen dobové trendy, ale i připravovat různé tematicky zaměřené výstavy a inspirační prezentace. Posledních pět ročníků (od roku 2010) je vyhlásování úspěšných

dovozců, výrobců i návrhářů hraček součástí Gala večera na veletrhu FOR TOYS v Praze-Letňanech. K propagaci přispívají i reference o hračkách v obrovském časopise *Svět hraček*, zaměřeném na výrobce i prodejce, a také v *Poradci ředitelky MŠ*, kde informujeme především o těch oceněných hračkách, které jsou vhodné pro využití v mateřských školách.

I Úspěch malých domácích firem

Letos byly přihlášeny hračky **hodnoceny již po jedenadvacáté**. Bylo přihlášeno **43 produktů od 21 předkladatelů**, což mírně převýšilo přihlášky z let minulých. Zelené logo je nadstandardním značením. Signalizuje rodičům a pedagogickým pracovníkům, že hračka má kromě všech předepsaných vlastností **estetické a výchovné kvality** vhodné pro rozvoj schopností dětského uživatele. Posuzovány jsou kvalita produktu (vhodnost použitého materiálu, preciznost provedení), uživatelský komfort (vhodná konstrukce se zřetelem k předpokládanému užití, snadnost údržby a hygienického ošetření, skladnost, využití obalu), design (estetická úroveň, vzhled, barevnost,

příjemnost na dotyk), a především pedagogicko-psychologická způsobilost hračky (výchovný účel, didaktické využití, funkčnost z hlediska určení: pro děti předškolního věku, event. mladšího školního věku, handicapované děti; hračky určené pro domov, hračky pro dětská zařízení a kolektivní hru).

Na rozdíl od minulých ročníků mezi přihlášenými výrazně **poklesl podíl distribučních firem** ve prospěch výrobců. Pro tento ročník je charakteristický úspěch malých domácích firem (téměř polovina oceněných). A nadto více než u poloviny oceněných vystupují z anonymity i **návrháři hraček**.

Změnu pozorujeme i u **grafiky obalů hraček**. Převládající, řekneme „disneyovský“ styl, křiklavé barvy a rozhárané grafické řešení je vytlačováno střídmostí. Objevují se decentnější lomené barvy, a to nejen na obalech, ale i na výrobcích samotných.

Z patnácti subjektů, které oprávnění užívat značku **Správná hračka** v letošním roce získaly, jsou tři velké obchodní firmy, pět velkých a středních domácích výrobců, šest menších domácích firem a jeden autorský návrh připravený k realizaci.

Olympioy • Vrstvené vkládací tvary

I Oceněné obchodní firmy

Pokud jde o velké obchodní firmy, nejvíce vhodných hraček přihlásila firma **Olymptoy**. Kromě léty prověřených produktů (korková deska s natloukáacími tvary, kufřík s magnetickými tvary) ocenila porota vrstvené vkládací tvary, rozvíjející pozorovací a kombinační schopnosti, dále dvacetidílné puzzle o vývoji žáby a dřevěnou vláčkodráhu s garáží, kterou si podle přiložené dokumentace mohou děti samy sestavit.

Z nabídky firmy **Purco** se mezi Správné hračky zařadily dvě kuličkové dráhy firmy Wonderworld, kombinovatelné případně do velkých rozměrů s dalšími sedmi dráhami od téhož výrobce.

A konečně firma **Pygmalino** (známá do 31. srpna 2014 jako Press-Pygmalion) zabodovala dovozovou černošskou panenkou Nicole Llorona španělské značky Llorens.

Zatímco obchodní firmy prezentují velkou měrou zahraniční výroby, ostatní velké a střední firmy, které se veletřu účastní pravidelně, jsou tuzemské a nabízejí vlastní originální

produkci. Tak několikrát již oceněná **akciová společnost BENEŠ a LÁT**, která je od roku 2005 majitelem značky VISTA a pokračovatelem výroby hraček bývalého Kovožárodu Semily, získala ocenění za set SEVA CITY 1, kompatibilní s celou řadou stavebnic SEVA. Podle návodu si děti mohou sestavit několik variant aut vybavených zvukovým modulem (start motoru, houkačka) a doplnit sestavu o čerpací stanici s figurkami Seváček.

Firma **EFKO-karton**, spojená se znovuzrozením Igráčka, získala právo užívat označení Správná hračka k souboru her pro předškoláky Moje první hry. Tento ucelený soubor, jehož jednotlivé prvky se mohou propojovat navzájem, obsahuje puzzle, díky nimž si děti zlepší postřeh a zároveň se zábavnou formou seznámí s abecedou a základními číslovkami, a dále barevné loto, pomocí něhož se naučí rozlišovat základní tvary i barvy, které si pak procvičí v populární hře „Žížalky“.

Se základy logiky se děti setkají u skládaček a paměť si procvičí také se zajímavě provedeným pexesem.

Družstvo umělecké výroby Moravská ústředna tentokrát překvapilo Krtkem parašutistou. Designérka Erika Bertoková vymyslela šikovný padáček, na nějž stačí menšího krtka upoutat, rozhoupat ho a vyhodit vzhůru; s roztaženým padákem se krtček pomalu snáší k zemi. Hračka je vhodná pro interiéry i pro venkovní využití.

Rodinná firma NOE z Lipníka nad Bečvou získala ocenění Správná hračka již několikrát (o firmě jsme psali v Poradci již v lednu 2014). NOE patří mezi výrobce textilních hraček s vlastním designem a vývojem. Martina Beckerová s Petrou Fekarovou vytvořily letos základ pro řadu didaktických zábavných hraček ztvárňujících vývoj nebo protiklad. Ocenění byli tři oboustranní maňasci, jejichž líc a rub představují vývojové fáze (housenka – motýl, pulec – žába), nebo protiklad (moucha – pavouk); obracení hračky vyžaduje šikovnost a cvik a při prvním předvedení je zdrojem velkého překvapení. S maňásky lze rozehrát i divadelní hry podle dětské fantazie.

EFKO-karton • Moje první hry

Dalším z našich velkých výrobců, jejichž produkce sklízí úspěchy i ocenění, je **WALACHIA** z Fryštáku u Zlína. Z více než třicetky stavebnic, které podle vlastních návrhů Pavla Hruzy firma vyrábí, získala letos oprávnění užívat značku Správná hračka slepovací stavebnice s názvem Vlakové nádraží.

I Nové malé firmy a výrobci

Vítanou změnou proti předešlým ročníkům jsou přihlášky nových malých firem, z nichž některé byly vyzvány na základě úspěšné reprezentace na Hračkobraní v Kamenici nad Lipou. Mezi ně patří **jihlavská HELI**. Její majitelka a autorka výtvarného řešení Helena Foltánová získala oprávnění užívat označení Správná hračka pro set devíti textilních kuzelek s míčkem, které lze

v interiéru použít nejen ke hře, ale i samostatně jako figurky nebo loutky.

Objevem na letošním Hračkobraní byl **Pavel Chvátal – Dřevovýroba v Hříměždích**, z jehož produkce, uváděné na trh pod názvem Dřevo dětem, se mezi Správné hračky zařadila odrážedla Tilia Slon a Kočka (dřevo kombinované s textilem, design Pavla Chvátala a Heleny Foltánové) a rovněž soubor stavebnic s názvy Ela, Ela Triangl, Elica a Skládací věž Tora (vše vlastní design). Výrobky jsou nápadité tvarem, opracováním, a hlavně barevností. Jsou vhodné pro rozvoj jemného vnímání barev a jejich odstínů, posloupnosti barev i tvarů a taktéž fantazie.

Na Hračkobraní si děti spontánně hrály s obří stavebnicí „Cihličky pro dětičky“ a vlastně ji tak samy k posouzení přihlášily. Z velkých lehkých papírových kostek lze snadno stavět a nadšeně bořit množství obyvatelných staveb, jako jsou hrady, domky, věže, pyramidy, mosty, bunkry, zdi, křesílka, nebo je lze využít k pohybovým

hrám. Výrobem a autorem výtvarného návrhu je **Jiří Matějček**.

Ke klasice distribuované do mateřských škol od poloviny 50. let, jejíž zbytky se často používají ještě dnes, patří Polikarpova stavebnice. Jedinečný modul a robustnost jí předurčily funkci tělocvičného nářadí, ale využívá se i jako stavebnice. Jak původní sestavu, tak i zmenšenou variantu pod názvem Konstrukční stavebnice Kubík vyrábí a jako Správnou hračku může označovat **Oldřich Spáčil – Truhlářství v Křenovicích u Slavkova**.

Stálým účastníkem Hračkobraní je také **Truhlářství Křenek ze Zářecké Lhoty u Chocně**. Z poměrně rozsáhlé produkce této rodinné firmy byly letos přihlášeny a oceněny domeček pro panenky a šroubovací dům. Domeček pro panenky je složen z několika dílů, které lze snadno složit podle plánu; jeho součástí je vybavení (kompletní kuchyň, obývací pokoj, ložnice a nábytek na terasu). Šroubovací domeček patří mezi variabilní konstrukční stavebnice, které jako spojovací prvky užívají dřevěné šrouby s matkami.

Správnou hračkou 2014 jsou také auta a vlaky do pískoviště z produkce **ořechovské dílny V růžovém sadu**, o níž jsme psali v listo-

NOE • Housenka (líc)

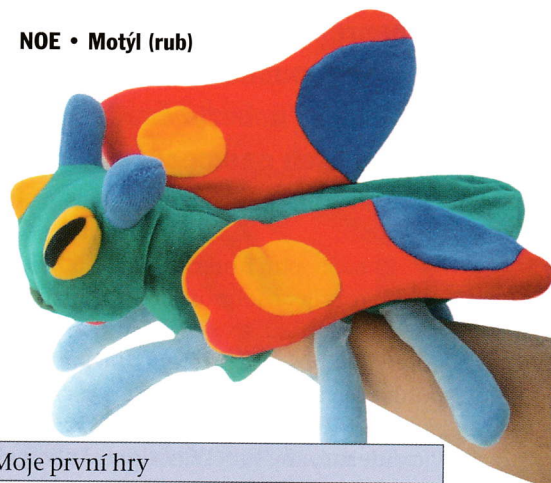
V růžovém sadu • Auto do pískoviště

výrobci je nejen potvrzením měnící se a rozšiřující se nabídky, ale skýtá též možnost vybrat pro děti odlišné a individualizované hračky a čelit tak většinově sterilní uniformitě globálního trhu. Sympatický je i návrat k přírodním materiálům (dřevo, textil, papír). Z 25 oceněných hraček tvoří naprostou většinu – 23. Nakonec uvádíme celkový **přehled letošních Správných hraček s odkazem na jejich prezentaci na webu.**

A o těch, které jsou vhodné pro kolektivní hru, podáme postupně podrobnější informace v příštích číslech Poradce.

Autor je tajemníkem a koordinátorem Unie výtvarných umělců ČR a podílí se na dramaturgii Kamenického Hračkobraní – festivalu hraček z přírodních materiálů – a na organizaci udělování známky kvality Správná hračka

NOE • Motýl (rub)

padovém čísle Poradce v roce 2013. Jde o odolnější verzi autodráhy, oceněné v roce 2012. Každý kus je ručně opracováván, hračka je příjemná na dotyk a použitelná i v interiéru.

Správnou hračkou je rovněž prototyp hry Hadí stezka **výtvarníka a výrobce Michaela Pavlovského**. Základem je had tvořený nášlapnými deskami spojenými provazem a hrací kostka. Na deskách i na kostce jsou vyznačeny barevné tvary. Děti vytvoří dvojice, jeden (házeč) hází kostkou, druhý (chodec) přebíhá hada po správných polích (vyberou si buď tvar, nebo barvu); hráči ve dvojici i dvojice se střídají. Lze hrát na čas, tj. kolikrát jedna dvojice dokáže přejít hada například za 5 minut, ale pravidla lze různě upravovat. Děti se vzájemně kontrolují, při chybě se hráči ve dvojici („chodec a házeč“) vystřídají, vracejí se na první pole (ocas) a startují znovu. Hra rozvíjí rychlou orientaci v tvarech, barvách a rozhodování; procvičuje udržení rovnováhy a soustředěnost.

I Přehled oceněných hraček a her

Končíme tento orientační přehled o hračkách, které v letošním roce získaly oprávnění užívat označení Správná hračka. Část z nich se kromě domácího užití hodí i **pro mateřské školy**. Značný počet oceněných produktů menších

EFKO-karton, www.efko.cz	Moje první hry
Moravská ústředna Brno, družstvo umělecké výroby • www.mubрно.cz	Krtek parašutista
Olymptoy www.olymptoy.cz	1) Vrstvené vkládací tvary 2) Korková deska s natloukacími tvary 3) Kufřík s magnetickými tvary a zrcadlem 4) Puzzle – vývoj žáby 5) Vláčkodráha s garáží
Pygmalino • www.pygmalino.cz	Nicole Llorona
Purco www.purco.cz	1) Kuličková dráha TRIX – Rána kladivem 2) Kuličková dráha TRIX – Kolotoč a Vír
Oldřich Spáčil – Truhlářství www.drevena-stavebnice.cz	1) Polikarpova stavebnice 2) Konstruktivní stavebnice Kubík
V růžovém sadu www.vruzovemsadu.cz	Auta a vlaky do pískoviště
BENEŠ a LÁT • www.vista.cz	SEVA CITY 1
WALACHIA, www.walachia.com	Vlakové nádraží
MIPATOY – Ing. Michael Pavlovský www.galerie1602.cz	Hadí stezka
HELI – Helena Foltánová www.heli-hracky.cz	Kuželky
Pavel Chvátal/DřevoDětem www.drevodetem.cz	1) Odrážedlo Tilia Slon 2) Odrážedlo Tilia Kočka 3) Stavebnice Ela 4) Stavebnice Ela Triangl 5) Skládací věž Tora 6) Stavebnice Elica
Truhlářství Křenek www.truhlarstvi-krenek.cz	1) Domeček pro panenky 2) Šroubovací dům
Jiří Matějček, ATRIX Design www.CihlickyProDeticky.cz	Obří stavebnice Cihličky pro dětičky
NOE • www.no.cz	1) Housenka – motýl 2) Pulec – žába 3) Moucha – pavouk